

Sommerens utgravning på Sem i Øvre Eiker

En sentralplass med røtter tilbake til
yngre bronsealder og
kulminasjon/avslutning i
renessansen.

Allmøte KHM - 2023-05-30 – Oslo
Jes Martens

2014 – to metalledektorister oppdager Sem

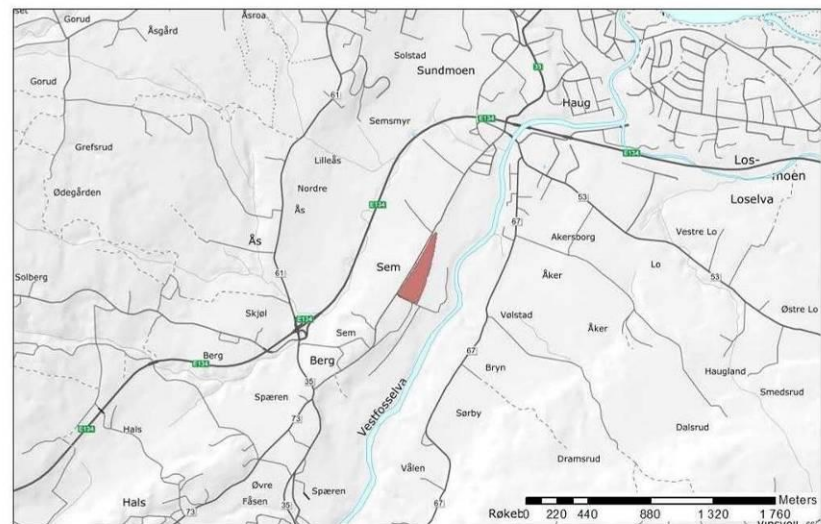
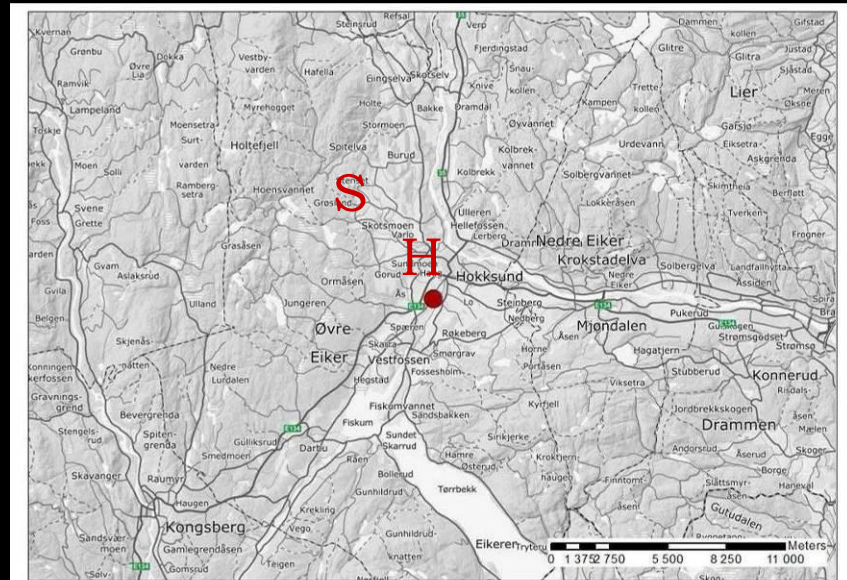

Frem i vikingtiden har Drammenselven vært fjord og seilbar helt inn til Hokksund og man har kunnet seile av Vestfossen-elven inn til Sem.

Hoen skatten er funnet ca 2,5 km nord for Sem.

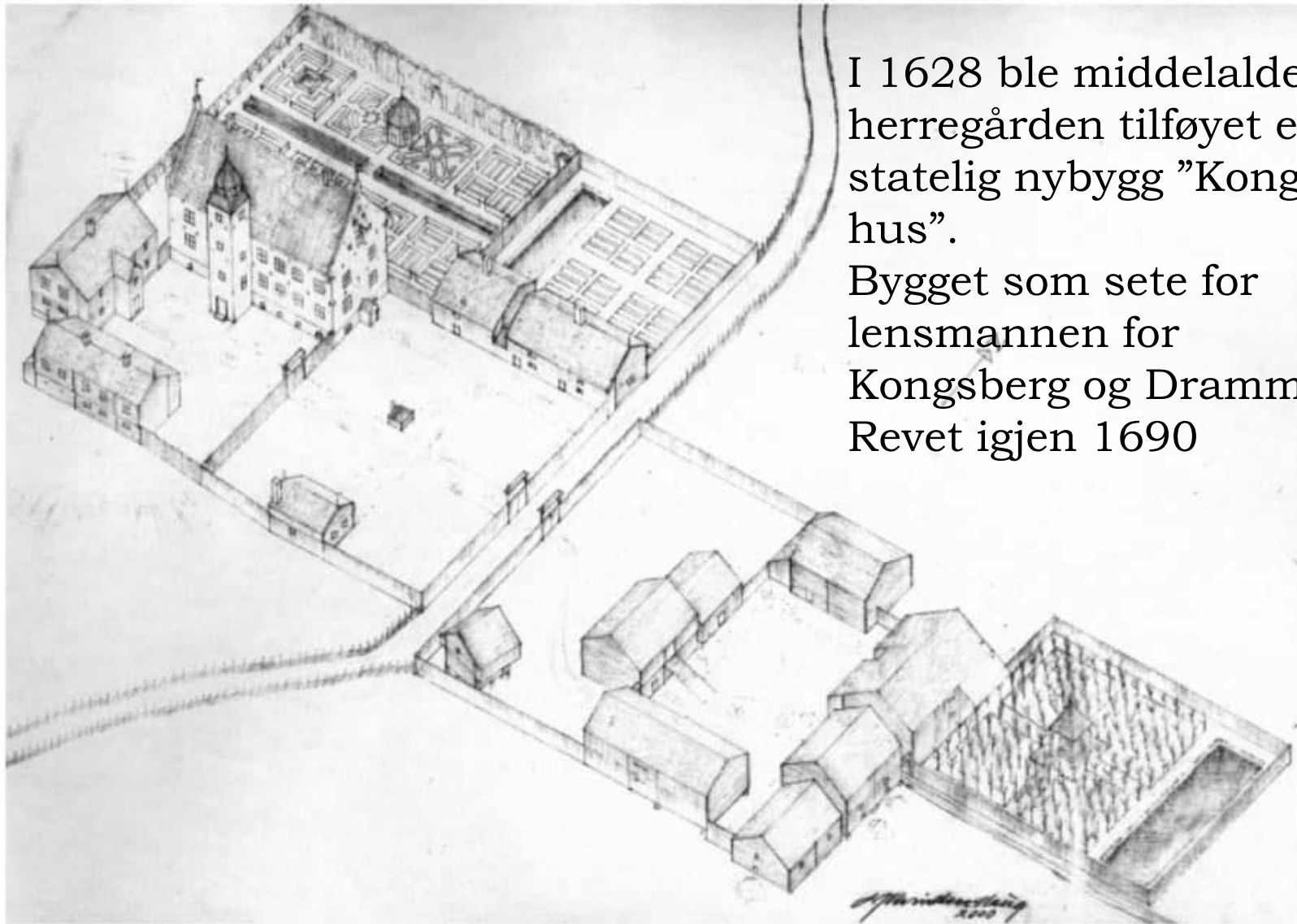
Solbergvasen ca 5 km mot nordvest

Ifølge historiske kilder har det på Sem vært

- Tingsted
- Kirke
- Herregård og del av Norges største gods
- Kongsgård/Lensherresete
- stednavnet skal være en forvansket form av Sjøheim

I 1628 ble middelalderherregården tilføyet et statelig nybygg "Kongens hus".

Bygget som sete for lensmannen for Kongsberg og Drammen. Revet igjen 1690

Figur 5: Rekonstruksjon av Sem herregård omkring 1643. Fra E. Sørensen 2002.

2016 gjennomførte KHM i samarbeid med Buskerud fylkeskommune et organisert søk som ga tilsvarende funn

2017 metallsøk i forbindelse med utbygging av kraftledninger

2018 metallsøk i forbindelse med selvvalgt forskning

Alle disse søk ble gjort vest for Semsveien

I 2019 søkte eieren av jordet øst for veien om tillatelse til å drenere sit jorde.

Metallsøket i 2019 på jordet øst for Semsveien frembrakte ytterligere mange fine funn.

Funnene vitner også her om et forgrenet nettverk og et velstående miljø – her særlig i merovingertid.

Fig. 12. Utvalgte gjenstander fra Ødegårds og Hansens metallsøk, november 2019 jf. teksten til fig. 11.

Fig. 13. Utvalgte funn (t.v. et middelalderlig vektlodd og t.h. et ildstål fra vikingtid) fra metallsøk ved Steinar Kristensen og Magne Samdal i sjaktmassene fra registreringen jf registreringsrapporten. Ildstålet dokumenterer som sverdbeslaget at Sem på denne tiden sto i kontakt med Øst-Skandinavia.

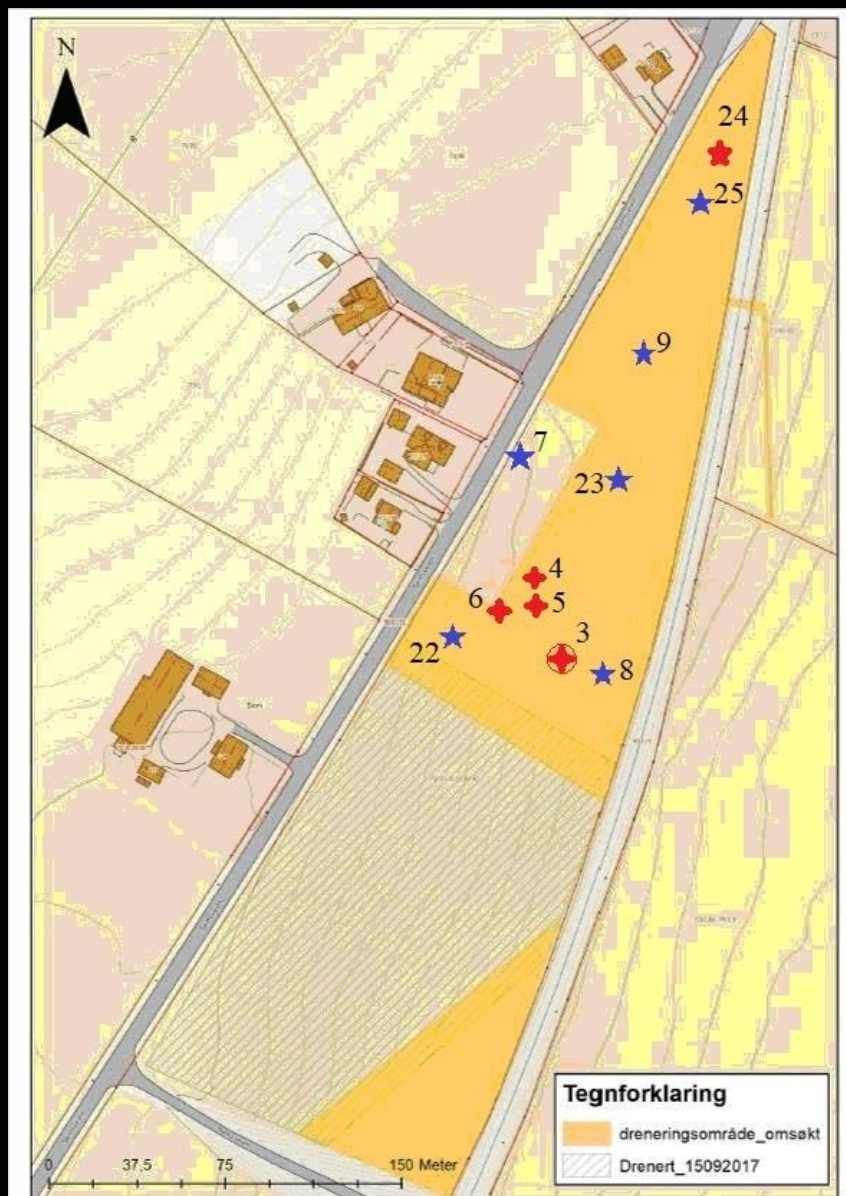

Fordelingen av daterbare metallsøkerfunn fra 2019.

Blå vikingtid-middelalder
Rød jernalder før vikingtid.
Innrammet stjerne:
sverdbeslaget.

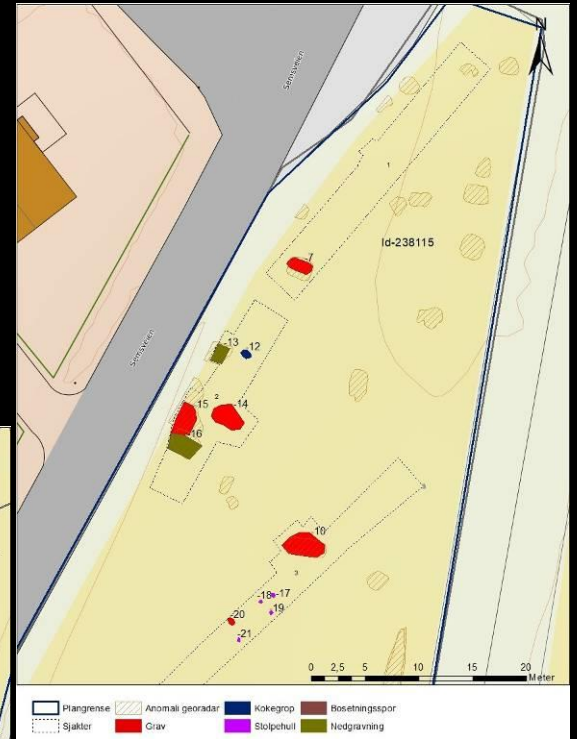
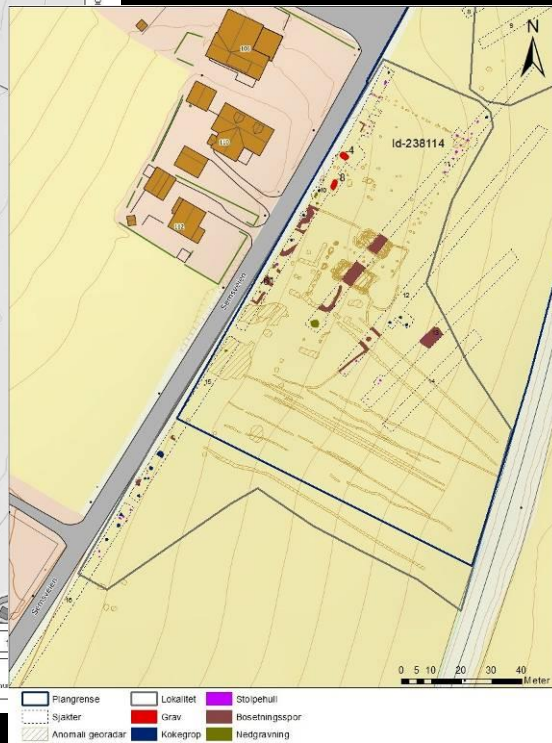
Funnene 3-6 er fra
merovingertid

Metallsøkerfunnene “redder”
1600-tallsanlegget

NIKU har på oppdrag fra fylket gjennomført GPR-skanning av jorden

Fylket har sjaktet og påvist: I nord et gravfelt. I mitt og sør boplass, slott og graver.

2022 gjennomførtes et metallsøk i forkant av den arkeologiske undersøkelsen – formålet var å vite mer om den romlige spredning av forskjellige faser av bebyggelsen på Sem og ta vare på funn i pløyselaget.

Metallsøk resultater så langt:
532 fundnumre innført i databasen:

64 spenner fra førromersk jernalder til middelalder
herav et par i "mint condition"

38 beslag herav 3 insulære, 1 frankisk

42 mynt, herav 1 romertid, 9 vikingtid, 13 mia/ren

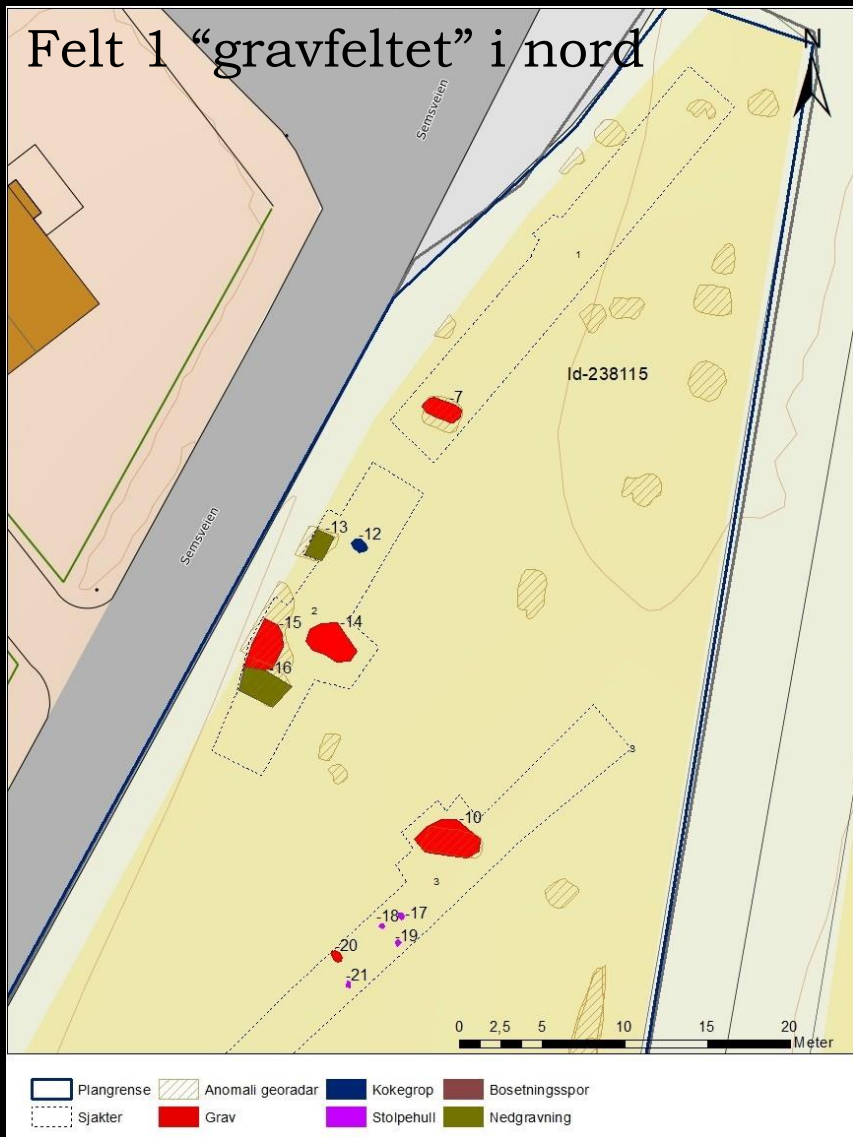
67 vektlodd, primært vikingtid/middelalder

8 gjenstander i gull eller forgylte
herav en fingerring fra yngre romertid

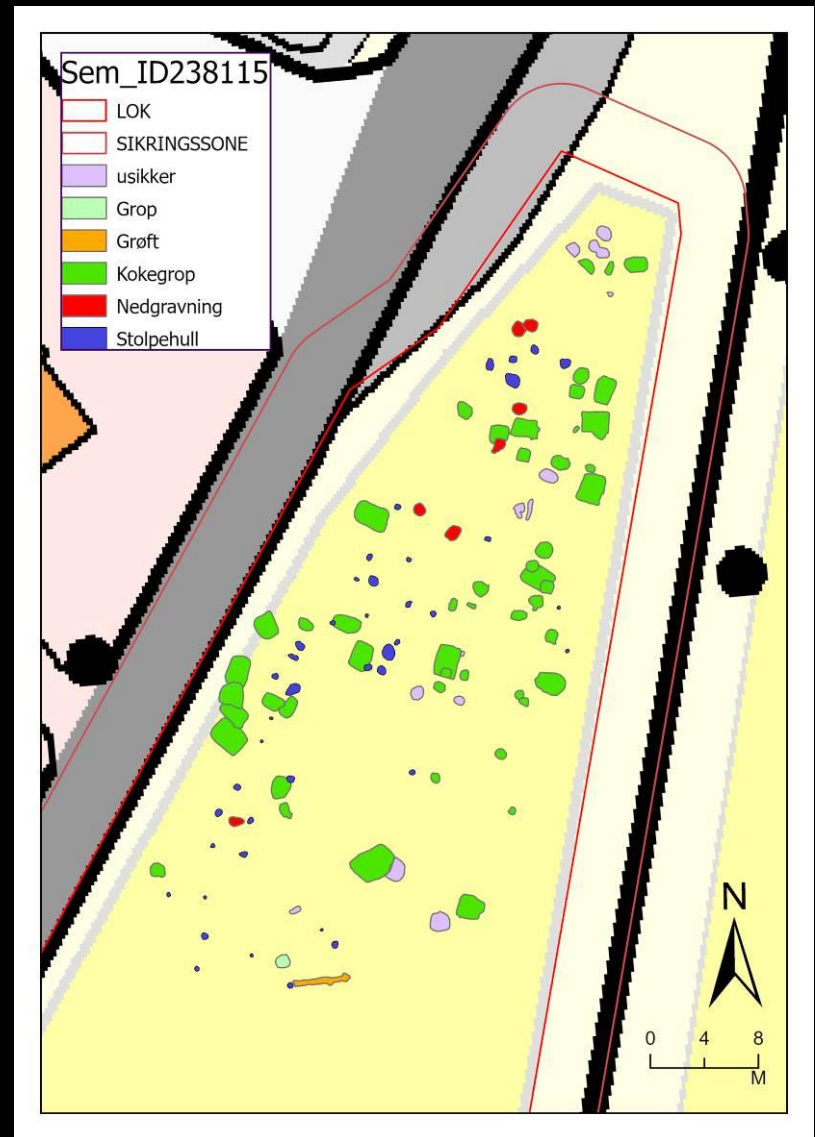
1 ildstål og et sverdbeslag av østskandinaviske type, en
seglstampe fra 1200-tallet og meget mer

Utgravningen startet mandag 8/5 med avdekning fra nord

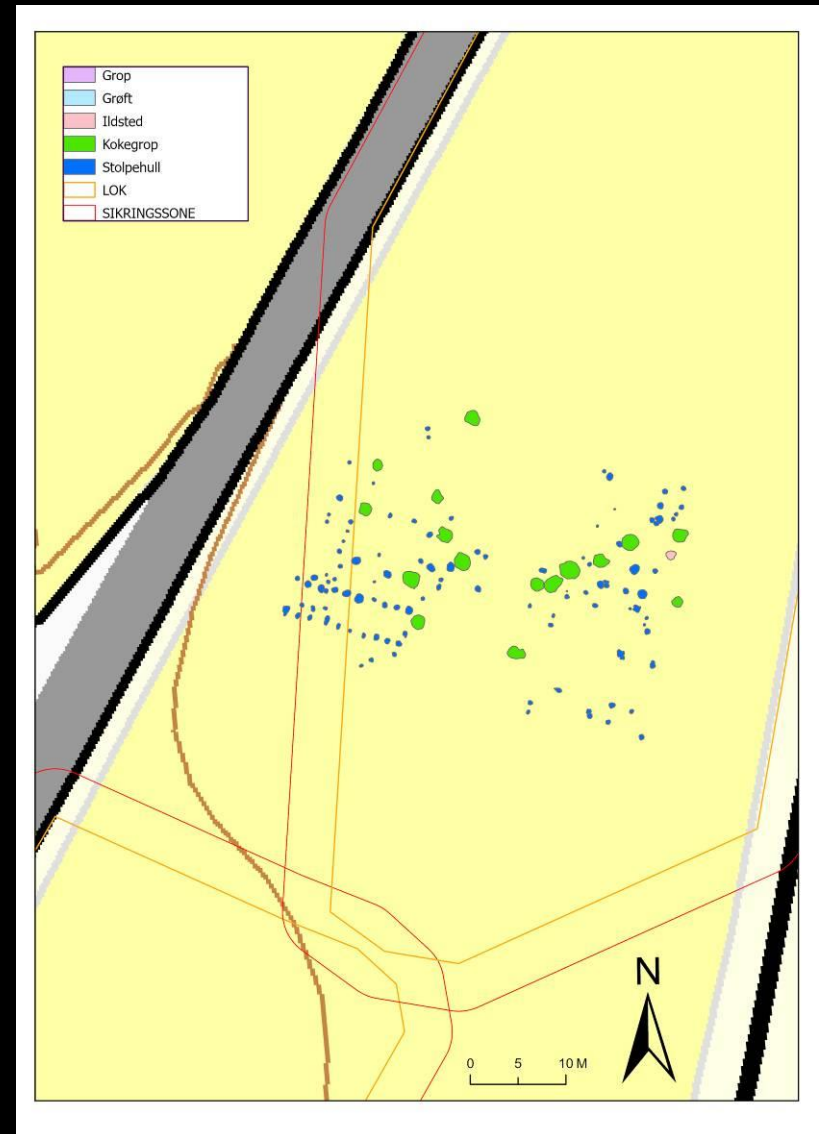
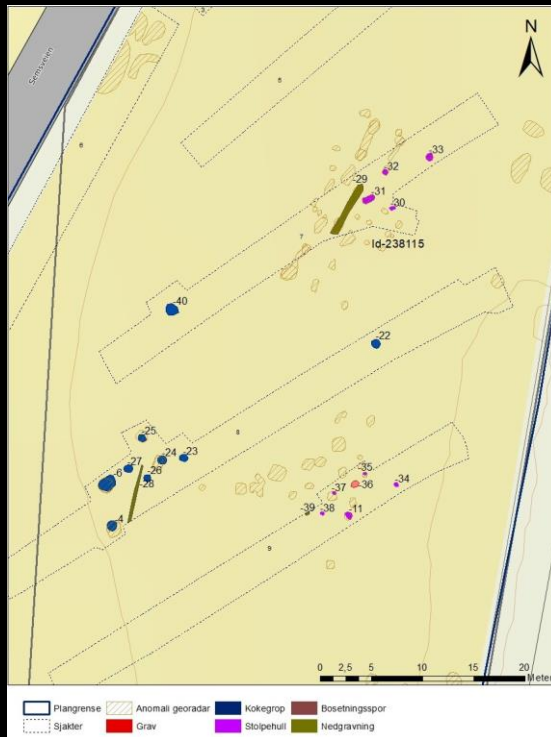

Registrering (sjakter + GPR)

Utgravning

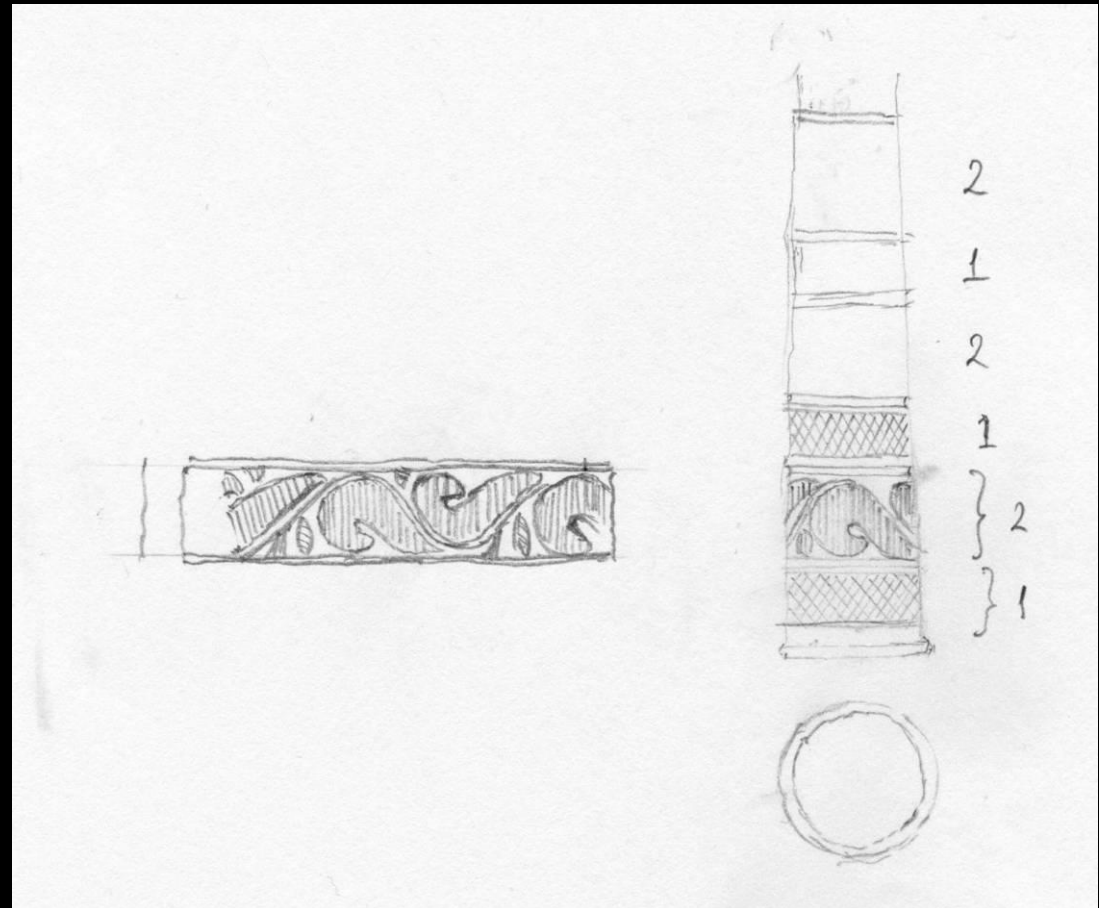
Felt 2 - boplassen i midten

Registrering (sjakter + GPR)

Utgravning

Etterreformatorisk funn fra Kongens hus: RA fastholder at de i utgangspunktet tilhører grunneier

Dugnad for Kongens hus på Sem:

- Fylkeskommunen vil bidra med 10 dagsverk
- Flere skoler i Øvre Eiker vil delta
- RA vil også stille opp inklusiv Riksantikvaren selv
- Aktuelle uker 24-28 – meld Dere hos undertegnede (prosjektleder) eller utgravningsleder Christian Rødsrud

KULTURHISTORISK MUSEUM
UNIVERSITETET I OSLO

Vi ses på Sem – vi graver frem til 14. juli.

